

RAJÓNNA NEMOCNICA

(Plukovníková žena)

Christo Bojčev

Neidentifikovaný pacient, ktorý stratil pamäť pri mozgovej kontúzii sa dostáva do malej provinciónálnej nemocnice. Nájdený je v blízkosti stroskotaného lietadla. Keďže jeho meno je neznáme, lekári ho zapisujú do chorobopisu podmiennečne podľa názvu jeho diagnózy – Contusio Cerebris. Toto zvláštne „meno“ sa stáva príčinou, že ostatní pacienti ho podozrievajú, že je pilotom lietadla NATO. Deň čo deň vytvárajú jeho biografii veľmi vážnej a bohatej vojenskej osobnosti, zakladajúc svoju fantáziu na mýte o Veľkej Amerike. Zo začiatku muž neverí, no postupne sa mu to začína páčiť....

OSOBY

KONTUZOV
DEDO
BRATOJ
WILIAM
FERO
POPOLUŠKA
BABKA
ŽENA
GENERÁL

PROLÓG

Vchádza Popoluška ako rozprávková princezná – v plesových šatoch a zlatých topánkach. Obzerá sa v zrkadle - aká je krásna,

Pane Bože! Potom sa začína pretvárať: tvár si zakrýva chirurgickou maskou z bielej obväzovej gázy, na hodvábne šaty navlieka chirurgický plášť zo zelenej látky, na zlatisté vlasy si prehodí keprovú kapucňu a nakoniec si obúva gumené čičmy. Teraz je skutočná sanitárka. V pozadí scény sa začína miháť svietiaci červený nápis "Operácia", doplnený poplašným zvukom. Popoluška berie vedro a kefu a vychádza.

PRVÝ OBRAZ

Operačné oddelenie.

DOKTOR *(nervózne)*. Dýcha?
SESTRA Dýcha... Čo má robiť? .....

DOKTOR Sestra, povedal som nite!
SESTRA Dala som.
DOKTOR Táák.....Ešte jeden šev a koniec.

Počuť silný rachotiaci zvuk.

DOKTOR Čo sa deje?
SESTRA Nič. Bombardéry Spojencov prelietajú.

Svetlo sa mihá a zhasína.

DOKTOR *(vrieska)*. Prečo vypol prúd?
SESTRA Pre každý prípad. Aby si nepomýlili štát.
DOKTOR Ach, do Boha! Baterku!

Mihajúca lampa osvetľuje scénu.

DOKTOR Budem končiť...
SESTRA Mám ho začať budiť?
DOKTOR Zobuď ho, som hotový.
SESTRA *(začína ticho, no hlas má postupne silnejší a panovačnejší)*.
Dýchaj! Dýchaj! Dýchaj! Dýchaj! Dýchaj! *(Zvuk faciek.)* Dýchaj!
Dýchaj! Ach? Čo sa mu robí? *(Teraz úplne silno a panovačne)*.
Dýchaj! Dýchaj! Dýchaj! Dýchaj! Dýchaj! Dýchaj! Dýchaj! Dýchaj!
(Facky je stále počuť.)

DOKTOR Bi ho silnejšie! Pozri, takto! *(Silnejšie facky.)* Dýchaj! Dýchaj!
Dýchaj! Dýchaj!

SESTRA Dýcha!
DOKTOR Bude dýchať, samozrejme, že bude. Čo by robil... Pulz?

SESTRA 130.
DOKTOR Dobre. Dýchaj! Dýchaj! Dýchaj! Dýchaj! Dýchaj! Dýchaj ! Dýchaj!
Dýchaj!

Hlas a zvuk dýchania sa vzd'ajújú. Stmieva sa.

DRUHÝ OBRAZ

Nemocničná izba. Popoluška priväza lôžko so vzdychajúcim Bratojom a začína umývať podlahu, chorí zdvíhajú nohy, aby neprekážali. Kontuzov sa približuje k operovanému.

KONTUZOV Hernia?
BRATOJ Apendix – slepé črevo. Ostrý zápal s peritonitom. Oooooch!
KONTUZOV Ako sa voláš?
BRATOJ Bratoj.
KONTUZOV Závidím ti!
BRATOJ Prečo?
KONTUZOV Pretože vieš svoje meno. Meno je najdôležitejšie. Všetko sa dá do poriadku, no ak nevieš svoje meno – ťažko ti je!
BRATOJ No a kto nevie svoje meno?
KONTUZOV Ja, kto... Ja som po otrase. Nepamätám si meno, nič si nepamätám.
BRATOJ Hm, opýtaj sa.
KONTUZOV Koho? Ja som neidentifikovaný. Nikoho si nepamätám, nikto ma nepozná. Úplná tragédia!
DEDO Kontuzov?
KONTUZOV Čo je?
DEDO Nechaj toho človeka, aby sa spamätal z narkózy.
KONTUZOV Dobre, nechám ho. Len mu poviem, že si nič nepamätám.
DEDO A ja si vari pamätám? Ja si tiež nepamätám, len zvon počujem.
BRATOJ (*podozrievavo*). Aký zvon?
DEDO Neviem, no stále mi bije v ušiach. Bim-bam, bim-bam....
KONTUZOV Teba prečo dovezli do tejto izby?
BRATOJ (*splašený*). Prečo?
KONTUZOV Sem nedávajú operovaných na slepé črevo.
BRATOJ Povedali, že na chirurgii neboli lôžka.
KONTUZOV Oni tak hovoria, ale ....
BRATOJ Prečo, čo je na tejto izbe?
DEDO Izba nie je vinovatá. Mal si ísť do Novoselskej nemocnice.
BRATOJ Povedali, že tam je len jeden doktor...
DEDO Jeden, no prepúšťa. A tu neprepúšťajú. Tam švagra prepustili na tretí deň po operácii.

KONTUZOV Áno, no na štvrtý ho zase vrátili.
 DEDO Ty keď si nepamätáš, prečo sa hádaš? Vrátili ho, lebo mu v bruchu zabudli nožnice. Ale predtým ho prepustili.
 BRATOJ *(vyplašný)*. Zabudli nožnice? Ako to?
 DEDO S nožnicami je to ľahké – zachytáva ich röntghen. Horšie je to s gázou.... Ak zabudnú gázu – umieraš bez príčiny.
 BRATOJ Och, Pane Bože! Len aby všetko dobre dopadlo ....
 KONTUZOV Mne povedali, že ak si spomeniem na meno, prepustia ma.
 DEDO Prepustia ťa, keď prepustia aj mňa...
 BRATOJ Mňa prepustia budúci týždeň.
 DEDO Ty si zaklop na drevo, pre každý prípad.
 BRATOJ Zaklopem....

Zdvíha sa, aby dočiahol drevený predmet.

BRATOJ Dajte niečo drevené.
 DEDO Zaklop si po svojej hlave, to je to isté.
 BRATOJ Tuším máš pravdu. *(Poklepáva si po hlave.)*

Vchádza Fero. Má okuliare s takými veľkými dioptriami, že vypadajú ako matné.

FERO Mňa prepúšťajú.
 DEDO Naozaj?
 FERO Áno. Povedali mi, že si pamätám všetko a prepúšťajú ma.
 DEDO Vážne?
 FERO Absolútne. Pýtali sa ma, ktoré je hlavné mesto Švajčiarska a ja som im odpovedal.
 DEDO Výborne!
 BRATOJ Niekoho budú prepúšťať, naozaj?
 DEDO Nie, nie, lež si! On si len tak hovorí, nešťastník.
 FERO *(afektovaný)*. Prečo by ma neprepustili, prečo? Povedz im Kontuzov, povedz im, odkedy som tu.
 KONTUZOV Prečo sa pýtaš mňa? Vieš, že si nič nepamätám – ja som po otrase.
 FERO A ja si pamätám všetko. Hlavné mesto Švajčiarska je Bern. Rozloha 41,3 tisíc kilometrov štvorcových, obyvateľstvo 6,4 miliónov. Oficiálne jazyky – taliansky, francúzsky a nemecky. Dokonca si pamätám, že hnačka po nemecky je diario. Ako sa hovorí, ak ma pustia do Švajčiarska, vynájdem sa aj tam ak by som mal hnačku, a oni ma držia tu....
 BRATOJ Ja som tu dočasne. Čoskoro odídem. *(Zase si klope na hlavu.)*
 DEDO Tie dočasné záležitosti trvajú najdlhšie. *(K Ferovi.)* A pozri sa, či už otvorili dolu búdku? *(Vyťahuje košík zviazaný na šnúre.)*

- FERRO *(pozerá cez okno)*. Otvorili.
 DEDO Dnes hostí takzvaný Kontuzov.
 KONTUZOV Ja som dnes na rade?
 DEDO No a? Ved' včera som bol ja.
 KONTUZOV *(Neochotne vytáhuje peniaze)*. Nepamätám si.... Mám pocit, že len ja častujem v tejto izbe. *(Dáva peniaze do koša a púšťa ho cez okno.)*
 DEDO Hovoriš, že si im povedal všetko o Švajčiarsku?
 FERRO Všetko: priemysel – strojárstvo, poľnohospodárstvo, lesné hospodárstvo, zverina... Národný hrdina - Wiliam Tell. Všetko som im povedal a oni sa pýtajú odkiaľ to všetko viem, keď som tam nebol?
 DEDO A ty to odkiaľ vieš?
 FERRO Mám priateľku Švajčiarku. Každý deň mi telefonuje. Kontuzov, povedz, že mi volá každý deň?
 KONTUZOV Ja som ti povedal, že si nepamätám.
 FERRO Dedo, povedz ty? Volá mi?
 DEDO Určite ti volá, no ja nepočujem. Len zvon počujem.
 KONTUZOV Pivo! *(Vytáhuje plný kôš a rozdáva pivo.)*
 DEDO Ha, na zdravie! *(Štrngajú si.)* A čo ten nový? Hej, priateľ? Bratoj bolo tvoje meno?
 BRATOJ *(ospalo)*. Mmm...
 KONTUZOV Ešte sa nezobudil z narkózy.
 FERRO *(pije pivo)*. Teraz je vo Švajčiarsku zima, Alpy sú zasypané snehom...
 DEDO A vari tu nie je zima?
 FERRO Nehovor mi ty o zime u nás... Takú krásnu priateľku mám vo Švajčiarsku a oni ma držia tu.

Zvuk letiacich lietadiel.
 FERRO Lietadlá Spojencov!

Kontuzov a Fero bežia k oknu a pozerajú hore. Lampa mihá a hasne.
 BRATOJ *(blúzni)*. Ja som tu dočasne... Ja som tu dočasne ...

TRETÍ OBRAZ

Ráno. Vchádza Fero.

FERÓ Budú nás prepúšťať!
 DEDO Zase?
 FERÓ Prišiel revízor – záležitosti sa dávajú do pohybu...
 KONTUZOV Aký revízor?
 FERÓ Nevieť. V obleku, kravate a všetko zapisuje.
 KONTUZOV Pýta sa na mená?
 FERÓ Nevieť, no zapisuje.

Do izby vrazí Popoluška a energicky leští podlahu. Z chodby je počuť silný hlas: „Tááák. Nech zapíšeme všetko po poriadku. Oblastná nemocnica číslo dvadsaťštyri, izba číslo šesť...” Vchádza muž v obnosenom obleku, klobúku a so starým kartónovým kufrom. V ruke drží poznámkový blok. Chorí sa s nádejou zdvíhajú.

WILLIAM Je to izba číslo šesť?

Zrazu Kontuzov vstane a približuje sa ziapajúc mu do tváre.

KONTUZOV Stoj!
 WILLIAM Čo je?
 KONTUZOV *(približuje sa s upretým pohľadom k nemu).* Pozri sa na mňa!
 WILLIAM Prečo?
 KONTUZOV Najskôr sa na mňa dobre pozri! *(Ukazuje mu ľavý a pravý profil).*
 WILLIAM A, čo?
 KONTUZOV Poznáš ma od niekiaľ?
 WILLIAM Prepáč, ale...
 KONTUZOV Znovu si pomysli!
 WILLIAM Nepamätám si ťa. Povedz mi ty, odkiaľ ma poznáš a ja si spomeniem?
 KONTUZOV Vôbec ťa nepoznám. No dúfal som, že aspoň ty ...Ja som neidentifikovaný a nič si nepamätám.
 WILLIAM Moment... *(Rýchlo zapisuje.)*
 KONTUZOV Povedali mi, že som bol z poľnohospodárskej aviácie a narazil som do jedného kopca. Lietadlo zhorelo, a mňa našli 20 metrov od neho. Nič mi nie je iba to, že si nepamätám...
 WILLIAM Bolo to lietadlo registrované?
 KONTUZOV Nič si nepamätám. Ani lietadlo, ani meno...
 WILLIAM Pod akým menom si zapísaný v chorobopise?
 DEDO KONTUZOV. Zapísali ho ako Kontuzov.
 KONTUZOV Nie Kontuzov. Zapísali ma Kontuzio. Contuzio Cerebris ma zapísali, ale ja neverím. Cerebris nie je našké meno.
 WILLIAM *(zapisuje.)* Diagnóza Contusio Cerebris...
 KONTUZOV Nezapisuj, to nie je pravda. Cerebris je americké meno.
 DEDO A ak to bolo lietadlo Spojencov? Prečo nie?

KONTUZOV Povedali, že poľnohospodárske.
 DEDO Všetky zhorené lietadlá sa podobajú. A aj oni klamú, kvôli tajomstvu. Môžeš byť aj Cerebris, nič zvláštne.
 KONTUZOV Ak sa volám Cerebris, prečo neviem americky?
 DEDO Z otrasu. Neodvrávaj, bude horšie.
 WILLIAM *(zapisuje)*. Bude horšie... Táák. Zapísali sme. Ďalej... Vy, dedo? Čo vám je?
 DEDO Neviem.
 WILLIAM Nepovedali vám?
 DEDO Možno, že aj povedali. To, kedy to bolo...
 WILLIAM Presne tak to i zapíšeme. *(Zapisuje opakujúc)*. "Možno aj povedali". Bodka.
 WILLIAM *(k Ferovi)*. A vy?
 DEDO Ten si zase veľa pamätá.
 WILLIAM Čo si pamätá?
 FERVO Všetko. A mám priateľku vo Švajčiarsku.

Bratoj chrápe.

DEDO On sa ešte nezobudil z narkózy.
 BRATOJ *(v sne)*. Ja som tu dočasne.
 WILLIAM Rozumiem. *(Zapisuje.)* On je tu dočasne.

Popoluška skončila s umývaním dlážky a sedí pri dverách. Je vidieť len jej oči.

WILLIAM *(K Popoluške)*. Vy?
 FERVO Ona je hluchonemá. Pracuje tu ako sanitárka...
 WILLIAM Aha...Jasné. *(Zapisuje)*. Mutos totalis.
 FERVO Čo to znamená?
 WILLIAM Úplne nemá.

/William/ zatvára poznámkový blok a znovu si ich obzerá, predtým než urobí svoju rezolúciu. Všetci sa na neho s očakávaním pozerajú.

WILLIAM Táák, všetko po poriadku. Zapísali sme, a teraz ďalej....

Poznámkový blok si odkladá pantičkársky na skrinku. Potom si dáva dolu sako a necháva ho na stoličke, postupne si vyzlieka košeľu, vyzlieka nohavice a tak ďalej, pričom všetko veľmi pedantne ukladá. Chorí sa nechápavo pozerajú na tento absurdný rituál. Keď zostane len v slíPOCH, Popoluška mu podáva

nemocničné pyžamo. On si ho spokojne oblieka, líha si na lôžko a starostlivo sa prikryva. Znovu si otvára denník.

WILLIAM *(ležiac).* „Teraz prečítame čo sme zapísali. Izba číslo 6, prvé lôžko: Contusio Cerebris. Tajný incident lietadla Spojencov. Obete nie sú. Pilot má amnéziu po otrase mozgu. Prípad podlieha vysvetleniu. Bodka.“

KONTUZOV Ja neverím.

WILLIAM Neveríš, no keď čítaš – je to tak. To je život – keď ho čítaš má zmysel, a keď ho žiješ - nemá...

Stmieva sa.

ŠTVRTÝ OBRAZ

Vchádza babka na návštevu.

BABKA Josife, si ešte živý?

DEDO Prečo sa pýtaš?

BABKA Pretože tento mesiac mešká tvoj dôchodok... Priniesla som ti kyslé mlieko. *(Hrabe sa v taške.)* Ach, ja som ho zabudla. Aj pivo som zabudla...

DEDO Neni treba. Tu majú pivo.

BABKA Nuž, vypijem aj ja jedno, keď máte... *(Otvára si fľašku.)* Ako sa má tvoja skleróza?

DEDO Dobre sa má.

BABKA Začal si si už pamätať?

DEDO Áááá, načo? Čo budem písať spomienky na druhom svete? Načo si mám pamätať, keď takto sa mám lepšie?

BABKA Pomaly som zahrnula vinohrad. Či si ty už z neho zobneš – či nie, no... Zle sa cítim, Josife!

DEDO A čo je so psom?

BABKA Dobre sa má. Chudák, zostarol.

DEDO Drž ho v teple. Na jar ho zoberiem na lov.

BABKA Aký lov, on už nevidí ?

DEDO Koľko vidí, toľko... Čo mu mám kúpiť okuliare?

BABKA Zle sa cítim, Josife. Ako prežijem túto zimu?

DEDO Nič sa neboj. Setry znášajú zimu dobre.

BABKA Štefan je veľmi chorý.

DEDO Ktorý Štefan? Švagor?

BABKA Áno, on. Včera ho odviezli do Novoselskej nemocnice.

DEDO Ten darebák, zase mal šťastie.

BABKA Prečo tak o ňom hovoríš? Ved' on už dokonáva.

- DEDO   Nech dokonáva. Švagor nebol dobrý človek. Švagriná je lepšia, ale on nie!
- BABKA   Bodaj by ťa Pán Boh potrestal! Túlal si sa celý život, ale teraz ti to Boh vracia, a?
- DEDO   Babka, babkaaa! Či sa túlaš, alebo netúlaš, aj tak sa tu ocitneš...Dobre, že som si pochodil, kým som mohol.
- BABKA   Bodaj by som ťa živého zahrabala! Všetko si pamätá, len doktorov klame!
- DEDO   Nekrič, lebo tu je jeden – všetko zapisuje. Zahrnula si už vinohrad?
- BABKA   Ja som ho zahrnula – skoro som ti zabudla povedať.
- DEDO   Dobre. No teraz už choď!
- BABKA   Idem. (*Berie si ešte jednu flašu, no Dedo jej ju berie späť*).
- DEDO   Nedotýkaj sa! Pivo predpísal pán doktor. A povedz švagrinej, aby bola spokojná, keď švagor umrie.
- BABKA   Ako to, že umrie?
- DEDO   Ako, ako, ľahko...
- BABKA   Hovorí, že sa z toho dostane.
- DEDO   Dostane, dostane....keď sa dostanem z toho aj ja...Hybaj! Choď už!
- BABKA   Veď už idem!

Stmieva sa.

PIATY OBRAZ

Muž vypisuje fascikle – kádrové materiály s menami chorých a ukladá ich na poličku.

- WILLIAM   Izba č.6, prvé lôžko - Contusio Cerebris.
- KONTUZOV   Nie som Cerebris, povedal som ti. Oni tak hovoria. Ja som neidentifikovaný.
- WILLIAM   Ja ťa tak mám zapísaného len podmiennečne.To znamená, že zatiaľ zostávaš podmiennečne Kontuzio Cerebris.
- KONTUZOV   Nie som!
- DEDO   (*štuchá Kontuzova*). Neodporuj, povedal som ti. Bude horšie.
- KONTUZOV   Dobre, som Cerebris.
- WILLIAM   Táák. Prvý fascikel – Cerebris, druhý fascikel – Arteriusclerosis, tretí – Bratoj, Peritonitis, štvrtý Fero – Hipermnesia, piata ...
- DEDO   Môžem sa niečo spýtať?
- WILLIAM   Mňa?
- DEDO   Áno.
- WILLIAM   Pýtaj sa.

DEDO Prečo vy... tak ...
 WILLIAM Prečo zapisujem život?
 DEDO Áno.
 WILLIAM Pretože nezapísaný život nemá zmysel.
 DEDO A zapísaný má?
 WILLIAM Zapísaný – áno. Zoberme si napríklad Robinsona Crusoa. Sám na opustenom ostrove 27 rokov! Úžasné! Chcel sa obesit' každý deň, a dnes celý svet číta jeho denník, pretože napísané dáva zmysel i najnezmyselnejšiemu životu. A niečo navyše. Svet začal písaním.
 DEDO To nie je pravda. V biblii je napísané: "Na počiatku bolo slovo. A Boh povedal: Bud' svetlo!"
 WILLIAM Boh povedal, no niekto to zapísal. Ináč by nikto nevedel, čo povedal Boh. Kto zapísal, pýtam sa ja? (*Ku Kontuzovi*). Kto?
 KONTUZOV Ja si nepamätám, veď vieš...
 WILLIAM Pomysli!
 KONTUZOV Myslím...
 WILLIAM Na začiatku je Pán Boh sám uprostred ničoho. To znamená, že Boh si viedol zápisky sám. Je to tak?
 KONTUZOV Ja nič nemôžem povedať.
 WILLIAM Ďalej: "I stvoril Pán Boh človeka na svoj obraz a podobu? To znamená, ak si Pán Boh píše zápisky, aj človek podľa jeho podoby si musí písať. A on nepíše - to je jeho základný hriech. Preto nie je šťastný. Život je stvorený na zapisovanie a nie na žitie. (*Ku Kontuzovi*). Tak napríklad ty: keby si si písal zápisky, teraz by si vedel, kto si? Mám pravdu?
 KONTUZOV Máš. Je to tak.
 WILLIAM Pochopiteľne, že je to tak. Všetci slávni ľudia hovorili: zapisuj a zaznamenávaj. Othello: „Zapisujte, zapisujte si všetko!" – tretie dejstvo, tretia scéna. Kráľ Lear: „Všetko som dobre zapísal" – prvé dejstvo, štvrtá scéna. Hamlet: "Zapísal som už všetko"... Richard IV: "Zapisujte znovu a znovu.", Richard III „Zapisuj, to ti zostane!", Richard II...
 FERRO A vy ako sa voláte?
 WILLIAM William.
 FERRO Ako??
 WILLIAM William. Will-iam.
 DEDO William či ?
 WILLIAM To je veľmi zložité a nezapamätáte si to.

Rachot prelietajúcej eskadry zobúdzajú Bratoja.

BRATOJ (*zobúdzajú sa*). Čo sa tu deje?
 DEDO Lietadlá Spojencov...
 FERRO (*od okna*). Tentokrát je ich aspoň sto ...

- WILLIAM *(píšuť)*. Šesť hodín a tridsaťpäť minút: preletelo okolo 100 lietadiel Spojencov smerom na západ...
- KONTUZOV Doteraz ich preletelo aspoň 300.
- WILLIAM *(dopisuje)*. Celkový počet prelietajúcich lietadiel do tejto chvíle podľa údajov pilota Cerebrisa je 300. Mám pravdu?
- DEDO Nevieť. Ja vojenským veciam nerozumieť.

ŠIESTY OBRAZ

Fero hovorí a William zapisuje. Popoluška umýva podlahu.

- FERO Dni pracovného pokoja vo Švajčiarsku – sobota, nedeľa a 1. august – deň švajčiarskej nezávislosti. Číslo telefónu 117 je polícia, 144 je záchranka. Predvoľba do Švajčiarska je 0041, Bern – 31, Bazel – 61, Ženeva – 22, Zürich – 1. Všetko. Peňažná mena – švajčiarsky frank. Hnačka po nemecky je diario.
- WILLIAM Ty, tieto veci zapisuješ si ich ?
- FERO Nie. Ja si ich pamätám.
- WILLIAM Teraz si pamätáš, no ak dostaneš otras ako Kontuzov?

Fero sa zamýšľa.

- WILLIAM Život je vrtkavý. Kontuzov si tiež všetko pamätal.
- KONTUZOV To závisí od toho, koľko som vedel.
- DEDO Hlúpych letcov niet, Kontuzov.
- KONTUZOV Nie som letec! Bol som 20 metrov od lietadla.
- DEDO Katapultoval si sa, ale nepamätáš si.
- WILLIAM Áno, presne tak. Preto, kým si pamätáš, piš. Pretože jedného dňa sa všetko zmení na nič, okrem napísaného. Tu máš jeden z fasciklov. *(Podáva fascikel Ferovi.)*
- KONTUZOV Moja minulosť je jasná. Držia ma tu, aby som si na niečo spomenul. Keby tu tak teraz niekto bol, kto by mi vyrozprával životopis a zapísal ho...
- DEDO Opýtaš sa nejakého letca. Životopisy všetkých letcov sú si podobné: po prvé – vojenská škola, po druhé vojenská služba, po tretie – čo to tam bolo... Vojenské záležitosti.
- WILLIAM *(opakuje nahlas, zapisujúc)*. Vojenská škola, služba, kariéra...
- BRATOJ Moja rana sa postupne hojí. Keď sa zahojí, odchádzam. *(Viackrát si klope na vrch hlavy, pričom si počíta šeptom.)*
- DEDO Bodaj by začali od teba!
- BRATOJ Ak sa to raz začne, už to ide. Trápenie je, kým sa začne. Ja napríklad v živote nemám šťastie, ale tu sa dávam do poriadku. Rana po operácii zarastá. *(Opäť klope viacnásobne tým istým spôsobom.)*

- DEDO Klope sa trikrát.
BRATOJ Ja pre každý prípad klopem 11 krát, lebo „klop na drevo“ má 11 písmen.. .
- WILLIAM (*zapíše*). Neurosis ritualus – nervovodotieravý rituál.
BRATOJ Na tom nie je nič nervózneho... Jednoducho cítim, že sa tak z toho rýchlejšie dostávam.
- KONTUZOV Aj môj organizmus je silný, no pamäť mám slabú. Dedo, ty si myslíš, že som vojak?
- DEDO Prinajmenšom si plukovník, počúvaj ma. V твоjich rokoch sú všetci letci plukovníci. Keby sme boli v Novoselskej nemocnici, už by ťa rehabilitovali. Tam nie je toto – hento. Tam je všetko na princípe prirodzeného výberu. Kto ožije – ožije.
- KONTUZOV Keby človek vedel aspoň svoje meno, no to... Ja teraz neviem, či ma dajú do spoločného hrobu, alebo do hrobu neznámeho vojaka...
- DEDO A dokedy, pýtam sa doktora, dokedy budem počúvať ten zvon? Až do konca, povedal... Bim-bam, bim-bam.
- BRATOJ Cez leto som bol aj v Novoselskej nemocnici. Mal som bronchit p l e u m o n i u. S mojím švagrom sme vzali pôžičku a kúpili sme dva americké kombajny. Pre neho a pre mňa. Fantastický kombaj, pána beka! Žne ako nenormálny, ale je tam ako v mrazničke. Dve minúty si v kabíne a začína ti ťahať na kríže – až ti trpnu.

William a Fero zapisujú.

- FERO Pomalšie!
BRATOJ Áno. Vonku 40 stupňov a ja dnu – v kabáte. A u švagra opačne: v jeho kabíne môžeš piecť tehly. Švagor - v plavkách a celý mokrý. "Dva roky, vraví on, som makal na Sahare, ale také niečo až teraz vidím." Zrazu som mal celé sklá s inovat'ou. Mráz! Dal som si rukavice a baranicu, zoškrábal som inovat' zo skiel a znovu žnem. A nenápadne som zaspal na Bielu smrť. Zobudili ma v nemocnici. Po dvoch dňoch dovezli aj švagra s tepelným úderom. A kombajny, šľak ich trafil, boli s klimatizáciou. Moju nastavili na mínus 20, a švagrovu na plus 40.
- WILLIAM Zopakuj len cifry!
BRATOJ Mínus 20, plus 40.
KONTUZOV Určite aj lietadlá, aj tie sú s takou klimatizáciou.
BRATOJ Určite.
KONTUZOV Aby som vedel ako sa mám v budúcnosti obliekať...
DEDO Oni ťa teraz dajú na dôchodok. A keď ti dajú dôchodok 5000 dolárov, čo si budeš obliekať?

Všetci, dokonca aj Popoluška sa zachveli.

KONTUZOV Kol'ko?
 DEDO Päť tisíc, kol'ko. A možno i viac. Celý deň si budeš vylihovať vo vile.
 KONTUZOV Akej vile?
 DEDO Tvojej. Plukovník bez vily - kde si to videl?
 KONTUZOV Nič si nepamätám! Nie je tu niekto, kto by ma spoznal, hej!
 DEDO Budeš obchádzať americké letiská. Tam ťa môže niekto spoznať.
 KONTUZOV Len aby som vyšiel odtiaľto. Pane Bože, 1000 dolárov dôchodok!
 WILLIAM Päť tisíc som zapísal.
 KONTUZOV Kol'ko, päť? Daj aj mne jeden z fasciklov *(Píše.)* Päť tisíc! Ts-ts-ts-ts. Aký život som si žil, no ako ho dokážem?

Stmieva sa.

SIEDMY OBRAZ

Ráno. Čas vizít. William vchádza s fasciklami.

WILLIAM Pripravte sa na vizitu!

Sadá si vedľa lôžka Kontuzova a otvára fascikel. Vchádza Popoluška a oni zdvíhajú nohy z dlážky.

WILLIAM Lôžko číslo jedna. Čo tu máme napísané? *(Číta:)* "Contusio Cerebris. Zamestnanie – letec. Hodnosť – plukovník. Doteraz známe majetkové pomery – vila. Príjmy - 5 000 dolárov dôchodok. Bodka." Ako sa máš? Spomenul si si na niečo?

KONTUZOV Už sa mi trochu vyjasňuje.
 WILLIAM Aký dátum je dnes?
 KONTUZOV Dnes...Dnes...Nemôžem povedať presne.
 WILLIAM To znamená, že dátumy si nepamätáš?
 KONTUZOV Tento mesiac som ich nejak pustil z rúk.
 WILLIAM Nevadí. Druhý mesiac ich chytiš. Vážne je, že prípad smeruje k zlepšeniu.

BRATOJ Aké zlepšenie – on už je na tom dobre. A ja čo mám povedať...
 WILLIAM Teraz prideme aj k tebe. *(Otvára nasledujúci fascikel.)* Bratoj Stefanov, rod mužský, status aktívny, viditeľný vek 40 a tak ďalej...Zamestnanie - poľnohospodársky robotník?

BRATOJ Presne tak.
 WILLIAM Prekonaná bronchitpneumónia po ťažkom pracovnom úraze.
 BRATOJ Dvojstranná bronchitpneumónia...
 WILLIAM Dobre... *(Opravuje.)* Dvojstranná... Operovaný na apandisit s Peritonitis difusa acuta. Správne?

- BRATOJ   Áno, ale už sa to zlepšuje. Pozri, rana sa zatvorila. (*Zdvíha deku a ukazuje ranu.*) Zostala len jazva.
- WILLIAM   Toto je?
- BRATOJ   No, áno.
- WILLIAM   To nie je slepé črevo.
- BRATOJ   Prosím?
- WILLIAM   Slepé črevo je na pravej strane a ty si rezaný na ľavej?
- BRATOJ   Nemýliš sa?
- WILLIAM   Akože sa mýlim? Zdvihni pravú ruku. Aha, vidíš? A ty si rezaný vľavo.
- BRATOJ   Povedali mi, že slepé črevo!
- DEDO   Je to možné. Sú ľudia s ľavým slepým črevom. A ja som napríklad mal jedného známeho – všetko mal naopak: srdce vpravo, slepé črevo vľavo...
- BRATOJ   To znamená, že môže to byť slepé črevo?
- WILLIAM   Ak si s ľavým slepým črevom – tak áno.
- BRATOJ   S ľavým som. Keď som rezaný vľavo, to znamená, že som s ľavým slepým črevom.
- WILLIAM   (*zapísuje*). Bratoj Stefanov – fyziologické anomálie: ľavé slepé črevo. Iné anomálie?
- BRATOJ   Neviem. Nič neviem a ani ma nezaujíma. Len aby ma konečne prepustili. (*Viacrát si klope na hlavu, šepkom počítajúc.*)
- Vchádza Fero, stojí vo dverách a pozerá sa na Bratoja.*
- BRATOJ   (*k Ferovi*). Čo sa deje? Budú prepúšťať?
- FERO   Povedali, aby si sa pripravil.
- BRATOJ   Na prepustenie?
- FERO   Na operáciu.
- BRATOJ   Akú operáciu?
- FERO   Na slepé črevo.
- BRATOJ   Ó, Pane Bože!
- DEDO   Možno, že máš dve slepé črevá. Ja som mal jedného priateľa, bol s dvoma takými...
- BRATOJ   Aaaach, Do riti! To je ale život! (*Bije sa neisto po hlave.*) Počkaj, pomýlil som sa v počítaní... (*Začína znovu klopať po hlave, pričom si počíta.*) Tak, je ich 11. Teraz za prvé písmeno "K" 12 krát ... (*Zase klope a zase počíta.*)
- DEDO   Vypi si jedno pivo, aby si sa ukludnil. Dajte pivo! Kontuzov, ty si na rade.
- KONTUZOV   (*ukazuje stredný prst*). Aha ! Ja som bol včera.
- DEDO   Veď si nepamätáš?
- KONTUZOV   Začal som si pamätať. Pozri, tu som si zapísal: včera som častoval ja.

Stmieva sa.

ÔSMY OBRAZ

William sám. Vchádza Popoluška, približuje sa k nemu a robí niekoľko znakov v jazyku nepočujúcich.

WILLIAM Prosím?

Popoluška opakuje.

WILLIAM Pochopil som. To znamená, že nie si nemá ?

Popoluška súhlasne kýve hlavou.

WILLIAM Dobre. Opravíme to. (*Otvára zápisky.*) To znamená, začiar kneme mutos totalis. A čo mám zapísať?

Popoluška vysvetľuje v znakovom jazyku.

WILLIAM Dobre. Tak to aj zapíšem: Dala sľub, že nebude hovoriť. Je to tak?

Popoluška kýva.

WILLIAM A dokedy bude trvať tento sľub?

Popoluška vysvetľuje .

WILLIAM Áno, rozumiem. (*Zapísuje.*) Porozprávaj mi viac, to je zaujímavé.

Popoluška váha.

WILLIAM Lepšie pre teba, ver mi.

Popoluška vysvetľuje a William zapisuje rýchlo opakujúc slovíčka "Dobre", "Pochopil som", "Áno", "Jasné" a iné. Popoluška končí.

WILLIAM Tak čo sme zapísali? (*Číta:*) M.I., 32 ročná, viditeľný vek 18. Do 17 rokov číta len rozprávky. Ako 17-ročná sa dostane do neskorej puberty, no obľúbené čítanie zostáva Popoluška. Prežíva niekoľko intímnych sklamaní, kombinovaných so životnými neúspechmi. Má ťažkú a špinavú prácu. Niečo iné?

Popoluška mu podáva poskladaný list papiera.

WILLIAM *(číta)*. Jedno ráno som sa zobudila a pochopila som, že Popoluška som ja. Pociťala som sa spokojná a sebaistá - budúcnosť bola predo mnou. Bola som šťastná, že strádam, pretože som čakala koniec rozprávky. Čím viac strádam, tým som šťastnejšia...

Popoluška zase začína "rozprávať".

WILLIAM Dala sľub, že nebude hovoriť do konca rozprávky. Jasné. *(Zapisuje si)*. Sľub prerastá do psychicky nadobudnutého mutizmu, to jest, hluchonemota na vlastné želanie. *(William zatvára fascikel a zdvíha pohľad k Popoluške)*.

WILLIAM Tak ty tomu veríš?

Popoluška niečo "hovorí".

WILLIAM Nielenže veríš, no si si istá?

Popoluška kýva. Potom si dáva dolu z hlavy kapučňu a rozpúšťa si dlhé zlaté vlasy. Vyzlieka si aj ostatnú sanitárnu odev a zastáva pred Williamom v celej kráse princezny. Potom si vyzúva topánky a odchádza bosá. Topánky zostávajú na scéne. Stmieva sa.

DEVIATY OBRAZ

Fero číta Kontuzovi knihu.

FERO Teraz počúvaj.

KONTUZOV Ty si to písal?

FERO Nie. Počúvaj! "Pred šiestimi rokmi ma postihla na saharskej púšti porucha motora... Čosi sa v ňom polámalo. Pitnú vodu som mal sotva na osem dní. Prvý večer som teda zaspal na piesku, tisíc míľ od akéhokoľvek obývaného kraja. Bol som oveľa opustenejší ako stroskotanec na plti uprostred oceánu. Tak si viete predstaviť, aký som bol prekvapený, keď ma na svitaní zobudil čudný hlások. Zazrel som veľmi zvláštneho chlapčeka, ktorý ma vážne pozoroval....

KONTUZOV Ako sa volá táto kniha?

FERO "Malý princ".

KONTUZOV To čo je napísané, je skutočne pravda?

FERÓ   Áno. Spisovateľ bol letec.
 KONTUZOV   Aááá, to znamená kolega? Ako sa volá?
 FERÓ   Antoine. Antoine de Saint – Exupéry.
 KONTUZOV   Nepamätám si na neho. Volal sa Anton?
 FERÓ   Antoine.
 KONTUZOV   Veľmi pekne začína. Ako keby to bolo písané o mne... (*Obzerá si knihu.*)
 FERÓ   /*započúva sa*/. No počuješ, zase zvoní!
 KONTUZOV   Kto zvoní?
 FERÓ   Telefón. Moja snúbenica zo Švajčiarska ma zase hľadá.
                   /*Vychádza.*/
 KONTUZOV   Dedo?
 DEDO   Čo chceš?
 KONTUZOV   A ja, som ženatý? Čo povieš?
 DEDO   Určite. Tomu sa nedá vyhnúť.
 KONTUZOV   Ktorá je asi tak moja žena? Ak ma vedú ako američana, určite aj ona je ....
 DEDO   Určite..
 KONTUZOV   A či je pekná?
 DEDO   Pochopiteľne, že je pekná. Ak máš vysokú školu...
 KONTUZOV   Ja?
 DEDO   Jasné, ty. A možno že máš dokonca dve vysoké školy.
 KONTUZOV   C-c-c-c! A ak sa ma niekto opýta ako som ich dosiahol, čo mu poviem?
 DEDO   To sa zabúda. Zvlášť po otrase.
 BRATOJ   (*so závišťou*). Ty, KONTUZOV, máš šťastie s tým otrasom: Aj ženu, aj dve vysoké školy...
 KONTUZOV   Cha, ja som ich mal aj predtým?
 BRATOJ   Či si ich mal, alebo nemal, boh vie. No to keď sa ti začne dariť – všetko ide. Človek sa vzmáha... A ja čo mám povedať? Celý život driem pre nič za nič! Zostáva mi len nádej, aby mi prišiel do cesty nejaký ten otras...
 DEDO   Príde. Skôr alebo neskôr aj tebe príde.
 KONTUZOV   Len jedno mi nie je jasné – ako som dosiahol tie dve vysoké školy? (*Zamyslí sa.*) Ako? Pracou, ako, ako... Koľko som čítal, čo všetko som obetoval!
 BRATOJ   Začal si si pamätať?
 KONTUZOV   Nie, nič si nepamätám, no môžem si predstaviť. Ako sa dajú zvládnuť dve vysoké školy, pýtaš sa ma?
 BRATOJ   To je už tak. Sú ľudia s dvoma vysokými školami – a ja s dvoma slepými črevami. Niet východiska.
 WILLIAM   Je.
 BRATOJ   Kde?
 WILLIAM   V písaní. Budeš písať a spasiš sa.

DESIATY OBRAZ

Bratoj na operačnom stole.

BRATOJ Pán doktor, s akou narkózou?
 DOKTOR S miestnou.
 BRATOJ Nebude to bolieť?
 DOKTOR Nie. Tentokrát nebudeme rezať hlboko, budeme len čistiť. (*K sestre.*) Sestra, ampulky penicilínu .
 SESTRA Prosím.
 DOKTOR Prokain ampulky na narkózu!
 SESTRA Dávam. (*Reže ampulu.*)
 DOKTOR Teraz dáme narkózu a koniec... (*Pichá injekciu.*) Tááák. Teraz ešte jednu. Tak... začal si trpnúť?
 BRATOJ Ja som už dávno stípol. Režte, aby sme skončili.
 DOKTOR Nech najskôr začne pôsobiť narkóza.... (*Poťukáva s nástrojmi.*)
 Cítiš niečo?
 BRATOJ Cítim.
 DOKTOR A teraz? (*Zase poťukáva.*)
 BRATOJ Aj teraz.
 DOKTOR No slabšie?
 BRATOJ Zdá sa mi, že slabšie...
 DOKTOR Narkóza pôsobí. Sestra, pinzetu!
 SESTRA Pinzeta. (*Podáva mu.*)
 DOKTOR Skalpel.
 SESTRA Skalpel. (*Podáva mu.*)
 DOKTOR Tak môžeme začať!

Doktor reže a zaznieva strašný výkrik Bratoja. Všetci sa strhnú.

DOKTOR (*vyplašený*). Čo sa deje?
 BRATOJ Bolí!
 DOKTOR No, trošku bolí, to je pochopiteľné. Drž sa, ty si chlap! (*Doktor zase reže a Bratoj zase zversky reve.*)
 DOKTOR No, no, no! Zase až tak to nebolí, aj iných sme rezali.
 BRATOJ Bolí to strašne. Aááách, mamička moja!
 DOKTOR (*nahnevaný*). Mič, strelím ti jednu! Ako mám teraz pracovať?
 BRATOJ Bolí!
 DOKTOR Musíš trpieť! Zatni zuby! (*Doktor sa pokúša znovu rezať a Bratoj zase zreve.*)
 DOKTOR Podme znovu! (*K personálu.*) Podte sem a pritláčajte! Presne tak!

Oni pritláčajú, doktor reže smelo a Bratoj vrieska.

SESTRA (vrieska). Stop! Stop!
 DOKTOR Co je?
 SESTRA Chyba, pán doktor, chyba! Vymenili sme narkózu s penicelínom. Rovnaké ampulky, nech ich šľak trafi!

Bratoj zvrieskne od zúrivosti, vytáhuje si ruky a zhrabne skalpel.

BRATOJ (vrieska). Odstúpte! Do čerta i so životom! (Rozháňa sa skalpelom.) Také niečo sa musí len mne stať! Vždy len mne? To sa musí zapísať. Musí sa to zapísať!
 FERRO (vrieska pod stolom). Už som to zapísal!

JEDENÁSTY OBRAZ

Bratoj leží vo zvieracej kazajke s veľmi dlhými rukávmi zviazanými na uzol...

BRATOJ Ja musím začať zapisovať, dedo. Hľa, napríklad Kontuzov sa len kvôli písaniu dal do poriadku. Začal od nuly a teraz: vila, žena, dôchodok... Celý majetok zhromaždil.

Kontuzov sa na neho ľahostajne pozerá a pokračuje v skúmaní svojej tváre v zrkadle, zapisujúc.

DEDO A ja som zhromažďoval celý život a nakoniec – čo ? Nič. Postúpil som do nemocnice a švigor ma obral o všetko. Štipku svedomia nemá – a o morálke ani nehovorím. Vynaložil som toľko práce, každú noc som zbieral ... Každú noc!

BRATOJ A cez deň?

DEDO Cez deň nie. Cez deň je tam stráž. Oni aj v noci strážia, no po dvoch hodinách zaspávajú... Kvôli jednému dieselovému motoru som striehol na strážcu garáže tri noci. (K písajúcim). Prestaňte písať! Človeka tu zapisujú dokonca aj keď si zakašle!

BRATOJ A čo sa stalo?

DEDO Zaspal. Ja som vošiel cez jednu stavbu a nahodil som na plecia motor. Pritom som zhodil vedro s vápnom a ten hlupák sa zobudil. A po mne. Prešiel som po najtmavších uliciach – a on za mnou. Prešiel som cez jednu horu – on stále za mnou. Prešiel som hranicu. Potom ešte jednu hranicu. Potom som prešiel púšťou a dívam sa – rieky Tiger a Eufrat. Medzi nimi – Babylonská knižnica. Ja veľmi rád čítam, preto som vošiel. „Máte niečo ako pre mňa, pýtam sa? Máme „Bagdadskeho zlodeja“, hovoria oni. Dajte mi ju,

vravím ja. Čakám, aby mi doniesli knihu a oni mi dovezli kamión tehál – kniha bola taká stará, že vtedy nebolo papiera. Tak si teda predstav, odkedy ľudia kradnú? Keď som videl toľko tehál, chytil som sa za hlavu. Môžem ju, pýtam sa, zobrať domov? Môže, vravia, ak zaplatíš palivo do kamióna. Nemôžem, hovorím, tu ju budem čítať. Začal som: čítam a prehadzujem, čítam a prehadzujem – spotil som sa od čítania. A práve som dočítal poslednú stranu – počujem za mnou kroky. Obraciam sa – tamten. Skrýva sa medzi tehľami a sleduje ma. Pozrel som sa na podrážky, tie celé od vápna z tamtoho vedra a on sleduje stopu. Teda táák, vravím? Vstúpil som do rieky Tiger a Eufrat, aby som si umyl stopy a po prúde rieky, po prúde – až domov.

WILLIAM

Romantické.

DEDO

Samozrejme, že je romantické. Ak by to nebolo romantické, kradol by som? Ako ináč sa nesie sedemdesiatkilový motor? A švagor mi ho ukradol bez štipky romantiky a teraz umiera na herniu. Pretože nebrodil ani v Tigri, ani v Eufrate – On dokonca o nich ani nepočul.

KONTUZOV

Načo ti bol ten motor?

DEDO

Ty si myslíš, že švagor ho potreboval? Načo by mu bol dieselový motor? Však bol dokonca aj pokazený. Prestaňte už písať! Tu to vypadá ako v literárnom krúžku. Píšu, píšu...

WILLIAM

Napísané nikto nemôže ukradnúť. Napísané zostáva pre ostatných...

DEDO

To aj ukradnuté zostáva pre ostatných ... Na tento svet prichádzaš a z neho odchádzaš holý. A aj keď niečo ukradneš, to je pre dočasné používanie a Boh odpúšťa. Okrem švagrovi, pretože on nemá svedomie a romantiku.

FERO

Tu to je! Telefón zvoní! Zase ma hľadajú zo Švajčiarska. Každý deň ma hľadá to dievča. / *Vychádza/*.

KONTUZOV

Tá moja, čo asi robí?

DEDO

Možno je sekretárka?

BRATOJ

Alebo zdravotná sestra?

DEDO

Možno je herečka...

KONTUZOV

V televízii?

DEDO

Celkom možné, prečo nie?

KONTUZOV

(prekvapený). Pána boha !

Kontuzov vstáva, zapína televízor v rohu miestnosti a čumí na obrazovku. Popoluška umýva dlážku a sadá si vedľa neho pred televízor. Potajomky sa mu pozerá do tváre, no on je sústredený na obrazovku. Ostatní už chrápu.

KONTUZOV

(zvrieskne). Spoznal som ju!

